

ŠKOLSKO NASILJE I PROSVJETNA INSPEKCIJA

POSTUPANJA ŠKOLSKE USTANOVE
I PROSVJETNE INSPEKCIJE

ŠKOLSKO NASILJE - BITAN DRUŠTVENI PROBLEM

- **ZLOSTAVLJANJA MEĐU DJECOM I MLADIMA DEŠAVAJU SE NAJVIŠE U ŠKOLAMA I OKO ŠKOLA**
- **ZA MNOGE SE SLUČAJEVE NE ZNA PA ODRASLI I NE VIDE PROBLEM**
- **ŽRTVE ČEŠĆE NE PRIJAVLJUJU ZLOSTAVLJANJE – NEMAJU POVJERENJA U ODRASLE (SAMO 25% UČENIKA KAŽE DA SU UČITELJI INTERVENIRALI, DOK 71% UČITELJA SMATRA DA SE UVIJEK INTERVENIRA)**
- **POSLEDICE ZA MENTALNO ZDRAVLJE MOGU BITI OZBILJNE I DUGOTRAJNE (I ZA ŽRTVU I ZA POČINITELJA NASILJA)**
- **RIJEČ JE O JOŠ UVIJEK PODCIJENJENOM PROBLEMU**
- **MALI JE KORAK OD „NEPRIMJERENE IGRE” DO KAZNENOG DJELA**

ŠTO SE SMATRA NASILJEM MEĐU DJECOM I MLADIMA?

- **NAMJERNO UZROKOVANI FIZIČKI NAPAD
U BILO KAKVOM OBLIKU**
- **PSIHIČKO I EMOCIONALNO NASILJE**

BULLYING (ZLOSTAVLJANJE, VIKTIMIZACIJA, VRŠNJAČKO NASILJE)

- **TRI KARAKTERISTIKE:**
 - 1. NEGATIVNI POSTUPCI (NASTOJANJE DA SE NEKOG OZLIJEDI ILI NANESE NEUGODNOST)**
 - 2. OPETOVANO I TRAJNO PONAVLJANJE NEGATIVNIH POSTUPAKA**
 - 3. ASIMETRIČAN ODNOS SNAGA ZLOSTAVLJAČ-ZLOSTAVLJANI**

SEKSUALNO NASILJE I UZNEMIRAVANJE

- **SEKSUALNO JE NASILJE** svaki seksualni čin počinjen protiv volje druge osobe, uključujući seksualno izrugivanje i zadirivanje, zurenje, nepoželjne komentare, egzibicionizam, uvredljive telefonske pozive, nepoželjne seksualne prijedloge, prisilno gledanje ili sudjelovanje u pornografiji, nepoželjno dodirivanje, prisilan seks, silovanje, incest, bolan ili ponižavajući seksualni čin, prisilnu trudnoću, trgovinu ženama i njihovo iskorištavanje u industriji seksa
- **SEKSUALNO JE UZNEMIRAVANJE** svako neželjeno verbalno, neverbalno ili fizičko ponašanje spolne naravi, koje ima za cilj ili predstavlja povredu osobnog dostojanstva, a posebice ako stvara neugodno, neprijateljsko, ponižavajuće ili uvredljivo okruženje

KAKO RAZLIKOVATI NASILJE OD OBIČNOG SUKOBA MEĐU DJECOM?

- **OBIČNI SUKOB:**
 - 1. NEMA USTRAJANJA NA VLASTITOM STAVU**
 - 2. POSTOJE RAZLOZI SUKOBA (BEZ OBZIRA JESU LI RACIONALNI ILI IRACIONALNI)**
 - 3. PRIHVAĆA SE MIRENJE**
 - 4. SLOBODNO SE PREGOVARA OKO POMIRDBE INTERESA**
 - 5. SPREMNOST DA SE IZAĐE IZ KONFRONTACIJE**

KAKO RAZLIKOVATI NASILJE OD OBIČNOG SUKOBA MEĐU DJECOM ?

- **NASILJE:**
 - 1. NAMJERA DA SE NANESE OZLJEDA ILI ŠTETA**
 - 2. TRAJANJE NEGATIVNIH POSTUPAKA**
 - 3. POTREBA ISKAZIVANJA NADMOĆI**
 - 4. ISKORIŠTAVANJE RANJIVOSTI ŽRTVE**
 - 5. IZOLACIJA ŽRTVE**
 - 6. IZAZIVANJE POSLJEDICA**

ČIMBENICI KOJI DOPRINOSU POJAVI ŠKOLSKOG NASILJA

- **OBITELJSKI**
- **DRUŠTVENO OKRUŽENJE**
- **ŠKOLSKI:**
 1. **NEDOSTATAK NADZORA**
 2. **NEGATIVNO PONAŠANJE POJEDINIH NASTAVNIKA**
 3. **NEZAINTERESIRANOST ZA BAVLJENJE PROBLEMOM**
 4. **NEDOSTATAK PREVENCIJE**

ŽRTVE ŠKOLSKOG NASILJA

- **PASIVNE ŽRTVE:**

1. SLABIJE TJELESNE SPOSOBNOSTI
2. INTROVERTIRANOST
3. NEDOSTATAK SAMOPOŠTOVANJA
4. HENDIKEPIRANOST
5. NEDOSTATAK ASERTIVNOSTI
6. IZOLIRANOST
7. STRAH

- **PROVOKATIVNE ŽRTVE:**

1. RAZDRAŽLJIVOST, RASTRESENOST, HIPERAKTIVNOST
2. NASILNI, IZAZIVAJU NAPETOST
3. SKLONI ZLOSTAVLJANJU SLABIJIH OD SEBE

PROPISI KOJI OBVEZUJU ŠKOLU

PRAVILNIK O NAČINU POSTUPANJA ODGOJNO- OBRAZNIH RADNIKA ŠKOLSKIH USTANOVA U PODUZIMANJU MJERA ZAŠTITE PRAVA UČENIKA TE PRIJAVE KRŠENJA TIH PRAVA NADLEŽNIM TIJELIMA

NARODNE NOVINE, BROJ 132/13.

Protokol o postupanju u slučaju nasilja među djecom i mladima

(Koordinacija za društvene djelatnosti i ljudska prava Vlade Republike

Hrvatske KLASA: 552-01/04-02/07, URBROJ: 5030104-04-1

od 12. listopada 2004. godine)

Protokol o postupanju u slučaju seksualnog nasilja *(Ured za
ravnopravnost spolova Vlade Republike Hrvatske, studeni 2012.)*

ZAŠTITA PRAVA UČENIKA PREMA PRAVILNIKU

- **Zaštita prava učenika ostvaruje se: sprječavanjem nasilja, prijavom povrede prava učenika stručnim tijelima školske ustanove i nadležnim tijelima izvan školske ustanove, postupanjem stručnih tijela školske ustanove prema žrtvama nasilja i kršiteljima prava učenika, postupanjem školske ustanove u suradnji s nadležnim tijelima izvan školske ustanove prema žrtvama nasilja i kršiteljima prava učenika.**
- **Školska ustanova obvezna je** posebno skrbiti o ostvarivanju prava učenika u slučajevima svih oblika nasilja, spolne zloporabe, zanemarivanja, odgojne zapuštenosti, nehajnog postupanja, zlostavljanja i izrabljivanja.
- **Školska ustanova obvezna je** implementirati postojeće preventivne i intervencijske programe te prema potrebama razvijati nove

OBVEZE ŠKOLE

- **RAD NA PREVENCIJI:**

1. UOČAVANJE POTENCIJALNO NASILNIH UČENIKA KAO I POTENCIJALNIH ŽRTAVA NASILJA (FAKTORI RIZIKA)
2. RANO UOČAVANJE NASILNOG PONAŠANJA
3. UKLJUČIVANJE SVIH UČENIKA U PROGRAM PREVENCIJE NA RAZINAMA ŠKOLE, RAZREDNOG ODJELA I NA INDIVIDUALNOJ RAZINI
4. STVARANJE POZITIVNE ŠKOLSKJE KLIME – UMJESTO KAZNI I NAGRADA AKCENT NA POUČAVANJU VRIJEDNOSTI, DAVATI POZITIVNE MODELE PONAŠANJA I OZRAČJE POVJERENJA
5. NASTOJATI OSTVARITI PUNU SURADNJU S RODITELJIMA I INSTITUCIJAMA I NE ODUSTAJATI KADA U TOME NASTANU PROBLEMI
6. PUNU PAŽNJU I POMOĆ USMJERITI I NA NASILNIKA I NA ŽRTVU NASILJA, IZBJEĆI STIGMATIZACIJU I MARGINALIZACIJU

OBVEZE ŠKOLE

- **IZRAVNO POSTUPANJE U SLUČAJEVIMA NASILJA:**
- ZAUSTAVITI I PREKINUTI AKTUALNO NASILNO POSTUPANJE
- U SLUČAJU POTREBE LIJEČNIČKE INTERVENCIJE ODMAH ISTU OSIGURATI (OSIGURATI PRATNJU DJETETA DO DOLASKA RODITELJA)
- ODMAH O NASILJU OBAVIJESTITI RODITELJE I UPOZNATI IH SA SVIM ČINJENICAMA I OKOLNOSTIMA TE AKTIVNOSTIMA KOJE ĆE SE PODUZETI
- ODMAH OBAVITI RAZGOVOR SA ŽRTVOM NASILJA AKO JE TO MOGUĆE, PRUŽITI POTPORU
- RODITELJIMA ŽRTVE NASILJA DATI OBAVIJESTI O MOGUĆIM OBLICIMA STRUČNE POMOĆI
- ŠTO ŽURNIJE OBAVITI RAZGOVOR S POČINITELJEM NASILJA
- O SVAKOM NASILNOM POSTUPANJU IZVIJESTITI NADLEŽNI URED DRŽAVNE UPRAVE, A OVISNO O KARAKTERU NASILNOG POSTUPKA I SAZNANJIMA U SVEZI S POČINITELJEM NASILJA IZVIJESTITI NADLEŽNI CENTAR ZA SOCIJALNU SKRB I POLICIJU
- OBAVITI RAZGOVOR S RODITELJIMA POČINITELJA NASILJA, SAVJETOVATI IH, UPUTITI NA STRUČNU POMOĆ U ŠKOLI I IZVAN NJE, IZVIJESTITI IH O OBVEZI ŠKOLE DA SLUČAJ PRIJAVE NADLEŽNIM TIJELIMA
- IZREĆI PEDAGOŠKE MJERE U SKLADU SA ZAKONOM I STATUTOM ŠKOLE
- KONTINUIRANO I POJAČANO RADITI I S POČINITELJEM NASILJA I SA ŽRTVOM NASILJA KAKO BI SE SPRIJEČILO PONAVLJANJE NASILNOG POSTUPKA
- O SVIM AKTIVNOSTIMA VODITI SLUŽBENE BILJEŠKE

POSTUPANJE PREMA PRAVILNIKU

- O svakom nasilnom postupanju obvezno izvijestiti:
- Ured državne uprave (Gradski ured)
- Zavod za javno zdravstvo područne (regionalne) samouprave u djelatnosti školske i sveučilišne medicine
- Nadležni centar za socijalnu skrb
- Tim školske medicine
- Nadležnu policijsku postaju
- Ministarstvo nadležno za poslove obrazovanja (obrazac)
- Ostalo postupanje isto kao u Protokolu

SIGURNOST UČENIKA

- U Pravilniku načelne odredbe – vidi Zakon o zaštiti na radu (NN, 59/96, 94/96, 114/03, 86/08, 75/09 i 143/12), Zakon o privatnoj zaštiti (NN, 68/03, 31/10 i 139/10)

SIGURNOST I MEDIJI

- Pristup Internetu u školi samo uz odobrenje odgojno-obrazovnog radnika
- Obvezna zaštita od neželjenih sadržaja
- Učenik može koristiti uređaje kojima je moguć pristup mrežnom povezivanju u mrežnim komunikacijama tijekom odgojno-obrazovnog rada samo uz odobrenje
- Škola ne smije medijima davati podatke o učenicima osim o postignutim rezultatima i to uz suglasnost roditelja

PRAVO NA NEOMETANI ODGOJNO – OBRAZOVNI RAD

- Postupanja u slučajevima kad učenik ometa odgojno-obrazovni rad

PREVENTIVNI PROGRAMI

- Sastavni dio godišnjeg plana i programa rada i školskog kurikuluma
- Provode se integrirano u neposrednome odgojno-obrazovnom radu, kroz posebne projekte, roditeljske sastanke i sl.
- Najmanje jednom godišnje planirati i ostvariti teme vezane uz prevenciju nasilja i zaštite prava učenika
- Najmanje jednom u dvije godine organizirati edukaciju pružanja prve pomoći te osposobljavanja odgojno-obrazovnih radnika za pružanje pomoći učenicima sa zdravstvenim teškoćama
- Stručni suradnici obvezni na karaju svakog polugodišta provesti stručnu evaluaciju provedbe preventivnih programa

NADZOR NAD IZVRŠENJEM OBVEZA ŠKOLE

- **STRUČNI NADZOR** (AGENCIJA ZA ODGOJ I OBRAZOVANJE)
 1. NADZOR PROGRAMA PREVENCIJE
 2. NADZOR STRUČNOG RADA RAVNATELJA, STRUČNIH SURADNIKA I RAZREDNIKA
- **INSPEKCIJSKI NADZOR** (PROSVJETNA INSPEKCIJA)
 1. POSTUPANJE PO PRAVILNIKU I PROTOKOLIMA
 2. IZRICANJE PEDAGOŠKIH MJERA
 3. ODNOS PREMA UČENICIMA I RODITELJIMA U SKLADU S OBVEZAMA

ŠTO NADZIRE PROSVJETNA INSPEKCIJA?

- PRIMJENU ZAKONA I DRUGIH PROPIŠA, RJEŠAVANJE O PRAVIMA I PRAVNIM INTERESIMA UČENIKA U NJIHOVIH RODITELJA:
- 1. ZAKON O ODGOJU I OBRAZOVANJU U OSNOVNOJ I SREDNJOJ ŠKOLI (ČLANCI 58., 61., 65., 67., 70., 84., 85., 86., 87., 125., 135., 136.)
- 2. PROTOKOLI
- 3. PRAVILNIK O NAČINU POSTUPANJA ODGOJNO-OBRAZOVNIH RADNIKA ŠKOLSKIH USTANOVA U PODUZIMANJU MJERA ZAŠTITE PRAVA UČENIKA TE PRIJAVE SVAKOG KRŠENJA TIH PRAVA NADLEŽNIM TIJELIMA
- 4. STATUT (IZRICANJE PEDAGOŠKIH MJERA U SKLADU SA ZAKONOM I STATUTOM)

NAČIN RADA PROSVJETNE INSPEKCIJE

- IZRAVAN UVID U OPĆE I POJEDINAČNE AKTE TE UVJETE I NAČIN RADA NADZIRANE USTANOVE
- PREGLED PEDAGOŠKE I DRUGE DOKUMENTACIJE I EVIDENCIJE, RADNIH I POSLOVNIH PROSTORIJA I SPISA, OPREME I NASTAVNIH SREDSTAVA
- PREGLED ISPRAVA NA TEMELJU KOJIH MOŽE UTVRDITI IDENTITET ZAPOSLENIH OSOBA
- UZIMANJE IZJAVA ZAPOSLENIH OSOBA
- IZNIMNO, AKO POSTOJI OSNOVANA SUMNJA U ZLOSTAVLJANJE ILI NEPRIMJEREN ODNOS PREMA UČENIKU, MOŽE SE ISPITATI I UČENIK (U NAZOČNOSTI RODITELJA I STRUČNOG SURADNIKA ILI SAMO STRUČNOG SURADNIKA AKO RODITELJ DADE PISANU SUGLASNOST ZA ISPITIVANJE)